

Vi giver vejledning hele vejen igennem!

af lektor, ph.d. Preben Ulrich Pedersen

I snart et år, har der på Centrets hjemmeside været 4 godkendte kliniske retningslinjer. Og både rådet og vores medlemmer har kigget længe og undrende på, hvorfor tallet 4 dog ikke bliver flere.

Det kan se ud som om der ikke sker noget på området, men det gør der!

Som det også fremgår af hjemmesiden er der nu 12 kliniske retningslinjer under bedømmelse og langt de fleste vil kunne sendes i offentlig høring i løbet af efteråret og formentlig kunne godkendes hurtigt efter høringsfasen. Og endelig kan I se på hjemmesiden, at 43 kliniske retningslinjer er under udarbejdelse.

Det har taget tid at få organiseret arbejdet med udvikling af kliniske retningslinjer i praksis – og sparerunderne på hospitalerne har nok ikke virket befordrende for nye udviklingsinitiativer, ligesom implementering af Den Danske Kvalitets Model også har presset sig på. Udefra set er der mange gode forklaringer. Men vi i Centret ser også på, hvad vi kan gøre endnu bedre for at lette processen med at udvikle kliniske retningslinjer i klinikken.

Ved vejledning af sygeplejersker, på kurser og ved telefoniske henvendelser har sygeplejersker blandt andet sagt følgende:

"Min oversygeplejerske sagde: Du kan først få vejledning fra Centret, når du har indsendt den kliniske retningslinje, ikke undervejs"

"Jeg har et metodisk problem: Skal der være to til at bedømme artiklerne - jeg arbejder alene med at udvikle den kliniske retningslinje..."

"Kan vi sende den kliniske retningslinje ind, så I ser på den inden vi endeligt indsender den til bedømmelse...så I læser en slags korrektur på den?"

"Jeg rodede rundt længe med at lave det fokuserede spørgsmål, og vidste ikke, hvem der kunne hjælpe mig"

Vejledning under vejs i processen

Der skal ikke herske tvivl: Vi vil gerne vejlede og hjælpe hele vejen igennem processen, hele vejen i alle faser. Vi stiller også gerne op med praktisk hjælp, hvor det kan være nødvendigt.

Vi opfordrer jer til at kontakte os, når der foreligger en idé til formulering af en klinisk problemstilling. Det er vores erfaring at kliniske problemstillinger er vanskelige at præcisere. De kan let blive for overordnede eller lægge op til at man vil se på for meget. Så udfyld den skabelon vi har på hjemmesiden om idéer til emner for kliniske retningslinjer, kontakt os, så vi får det talt igennem, hvad det egentlig drejer sig om. I Centrets Nyhedsbrev 2008 nr. 2, kan man finde en artikel om overvejelser før man går i gang med udvikling af en klinisk retningslinje.

Når det kliniske emne er fastlagt, skal der udarbejdes fokuserede spørgsmål. De fokuserede spørgsmål er meget centrale for resten af arbejdet. Det drejer sig om, at de bliver meget præcise, da de vil styre litteratursøgning, udvælgelse og litteraturgennemgangen og lede frem til anbefalinger. Det er faktisk en svær proces, så kontakt os inden I går videre. I kan ende med et bjerg af artikler eller måske slet ingen artikler afhængig, hvordan spørgsmålene er formuleret.

Ved vurdering af artiklerne kan der opstå tvivl om, hvordan man rent metodisk skal vurdere nogle forhold. Vi svarer gerne på disse spørgsmål eller får dem diskuteret med formanden for vores videnskabelige råd.

Skal der være to til at bedømme litteraturen?

Ja, det skal der. Et af kvalitetskravene til en klinisk retningslinje er ” at vi har tillid til, at eventuelle modsætninger i udviklingen af den kliniske retningslinje er blevet drøftet fyldestgørende...”(1). Derfor kan man ikke vurdere kvalitet og indhold i artikler alene. Desuden er det vanskeligt og en stor opgave selv at skulle udvikle en klinisk retningslinje. Det bliver en uoverskuelig opgave, der også er alt for følsom for, om den der sidder med opgaven bliver syg, optaget på uddannelse, skifter arbejde osv.

Det allerbedste er altid, at der sammensættes en gruppe, og allerhelst med en tilknyttet kyndig vejleder.

Hvis man sidder alene, og det er sådan, man har valgt at organisere sig det pågældende sted, så har vi tilbudt at læse artiklerne. Så vi bliver sparringspartner og hjælper med resumering osv. Vi kan også konkret hjælpe med litteratursøgning, fx søgestrategi, og har også for nogle arbejdsgruppers vedkommende arrangeret en undervisningsdag om et meget specifikt emne. Desuden har vi i nogle situationer tilknyttet ekstern vejleder til at vejlede arbejdsgrupperne.

Kan vi få jer til at læse den kliniske retningslinje før den sendes ind?

Ja, selvfølgelig kan I det! Vi vil faktisk opfordre jer til at gøre det. I de tilfælde, hvor vi er blevet bedt om at gøre det, har vi kunnet komme med forslag til rettelser. Det har betydet, at den kliniske retningslinje, når den er blevet indsendt, direkte kunne sendes til ekstern bedømmelse.

Psykologisk er det nok også lettere at foretage rettelser inden det ”endelige” punktum sættes, og man synes, man er færdig med arbejdet.

Eksemplerne er nogle få af de spørgsmål, der er blevet stillet i det forløbne år, men de illustrerer forhåbentligt, at Centret faktisk er til for dets medlemmer. I stedet for at spekulere på, om vi mon kan hjælpe, så ring og spørg, måske kan vi - måske kan vi ikke. Men der sker aldrig noget ved at spørge!.

For yderligere at afklare hvordan vi kan støtte udvikling af kliniske retningslinjer, har vi i september telefonisk kontaktet alle, der har meldt ind, at de arbejder med at udvikle en klinisk retningslinje. Vi analyserer svarene for at se, om der skulle tegne sig et mønster, og om vi skal udvikle andre tilbud.

Endvidere er det planen næste år at udbyde et kursus i udvikling af kliniske retningslinjer. Kurset skal forløbe over ca. et år, så man kan arbejde hjemme med sit emne og få vejledning undervejs.

Referencer:

1. The AGREE Collaboration. AGREE instrument; 2001.

Se www.kliniskeretningslinjer.dk/skabeloner

Udgiver: Center for kliniske Retningslinjer – Nationalt Clearinghouse for Sygepleje

Ansvarshavende redaktør for Nyhedsbrevet: Vibeke Krøll.

Nyhedsbrevet kan frit sendes videre til andre eller kopier. Ved citat eller reference skal der angives kilde.

Nyhedsbrevet kan også læses på Centrets [hjemmeside](#)